

Joegoslavië^u

Tijsterman / Staat

pleitnotitie Steyner

PRESIDENT RECHTBANK DEN HAAG

kort geding

19 mei 1999

TIJSTERMAN e.a. / Staat

Pleitnotities van mr. N.M.P. Steijnen

1. Standpunt Pres. Rb. Den Haag in de eerste twee korte gedingen

Geconfronteerd met verstreckende materie als de onderhavige is de eerste reflex die kennelijk van een rechter verwacht kan worden klaarblijkelijk het in stelling brengen van zoveel mogelijk argumenten om zover mogelijk van een inhoudelijke beoordeling uit de buurt te kunnen blijven.

Dat voor een dergelijke grondhouding geen plaats behoort te zijn, werd al in het eerste k.g. in de conclusie van eis, tevens nadere memorie breedvoerig uiteengezet en opnieuw uitvoerig belicht in het tweede k.g.

Toch verschool de Pres. Rb. Den Haag zich in het eerste k.g. achter de dukdalf van het beweerde ontbreken van rechtstreekse werking van de ingeroepen internationale wetgeving.

In een situatie waarin door eisers een met redenen en argumenten omkleed beroep wordt gedaan op het recht op leven en op andere fundamentele mensenrechten en subjectieve rechten, die geschonden dreigen te worden en ook daadwerkelijk geschonden of acuut bedreigd worden, zoals de in dit kort geding optredende eisers van Joegoslavische afkomst deden, is zo'n houding natuurlijk volstrekt uit den boze.

Alleen al het enkele bestaan van artikel 15, tweede lid, EVRM veronderstelt al zonder meer dat de rechter in voorkomende gevallen van (dreigende) oorlogstoestand moet (kunnen) oordelen over de vraag of dit (dreigende) oorlogsgeweld rechtmatig is of niet.

Alleen als het immers gaat om rechtmatig oorlogsgeweld, is de bescherming die artikel 2 EVRM aan het recht op leven garandeert, tot op zekere hoogte opgeschort.

In het tweede k.g. kan de Pres. Rb. Den Haag dan ook tot het oordeel dat de rechtstreekse werking van het agressieverbod en non-interventiebeginsel niet langer konden worden ontkend.

Dat die erkenning steviger en stelliger had moeten zijn, is in het van dit vonnis ingestelde appel nader uitgewerkt.

Maar bovendien werd in beide korte geding namens de daarin optredende eisers ook nog een expliciet beroep gedaan op de nationale wetgeving, namelijk de Wet Oorlogsstrafrecht. En wel op de (dreigende) schending van de daarin gegeven strafrechtelijke normen, met name die van artikel 8 van deze wet.

Ook in dit kort geding wordt door de thans optredende eisers daar weer een beroep op gedaan.

In ieder geval kwam de Pres. Rb. Den Haag door bovengenoemd oordeel plotseling voor de hamvraag te staan, namelijk of deze oorlog al dan niet als rechtmatig viel aan te merken en daarmee of nu wel of niet een verbod van verdere Nederlandse deelname aan deze oorlog moest worden uitgevaardigd.

Als het ware geschrokken van zijn eigen vermetelheid om tot de kern van de zaak door te dringen, schrok hij kennelijk voor de konsekventies hier van terug en formuleerde ter plekke een nieuw volkenrechtelijk leerstuk, inhoudende dat een besluit van de NAVO tot toepassen van oorlogsgeweld even rechtsgeldig zou zijn als een besluit van de Veiligheidsraad op dit stuk. Zodat de in dit kort geding optredende Joegoslavische gemobiliseerde burgers rustig door gedaagde, in casu de Nederlandse Staat van hun leven mochten worden beroofd.

Want niets minder stond hier in dit kort geding op het spel ! Dat vormde immers de inzet ! Een hogere is niet denkbaar ! En dit rechtvaardigt ook geheel het harde commentaar op dit vonnis dat ik hier bezig.

Ik ga verder.

De onzinnigheid en onhoudbaarheid van deze rechterlijke fantasie met als kennelijk doel degenen die deze oorlog voeren te sauveren, is al op het eerste gezicht duidelijk.

Bij memorie van grieven is deze faux pas van de Pres. Rb. Den Haag al voldoende gehekelde.

2. Rechtsgevolgen van de toenemende escalatie van de oorlog

Inmiddels wordt de situatie voor mijn cliënten in de FRY, ook voor degenen die in dit kort geding optreden, met de dag erger.

Als gevolg van het steeds maar in omvang en intensiteit toenemende NAVO-geweld, waarbij elke proportionaliteit uit het oog wordt verloren, waarbij middels constante en grootscheepse aanvallen op niet-militaire doelen stelselmatig en opzettelijk de civiele economie en de civiele infrastructuur van het land wordt verwoest en waarbij tenslotte ook in toenemende mate gebruik wordt gemaakt van afschuwelijke verboden wapens als clusterbommen en bommen met vertraagde ontsteking, loopt - meer nog dan bijna 8 weken geleden toen deze verschrikkelijke NAVO-agressie begon - nu letterlijk iedereen in de FRY, burgers en militairen, het voortdurende risico om als gevolg hiervan opzettelijk te worden vermoord (militairen), voorwaardelijk opzettelijk te worden vermoord (burgers die "in de weg zitten" bij de agressie-aanvallen), te worden gedood of gewond, terwijl werkelijk iedereen in de FRY wordt geconfronteerd met grootscheepse aantasting van andere subjectieve rechten en mensenrechten. Want iedereen kan gedood worden of gewond raken door de bombardementen. Op zijn werk, op bruggen en verkeersknooppunten, in treinen of bussen, in zijn woning. Alle burgers in de FRY lopen voortdurend dat risico. Ook hebben talloze burgers in de FRY inmiddels hun werk, inkomen, eigendommen en andere op geld waardeerbare belangen in de FRY reeds verloren of zijn dergelijke rechten reeds op grote schaal aangetast. En voor alle andere burgers van de FRY bestaat een voortdurend acute dreiging daartoe.

Dit alles geldt ook voor de eisers in dit kort geding. Met name de eisers Branko Desancic en Milan Pejic zijn als gemobiliseerde soldaten in dienst van het Joegoslavische leger het voortdurende voorwerp van poging tot moord van de zijde van Kok, van Aartsen en de Grave.

Als waanzinnigen voeren de NAVO-agressors thans bombardementen uit. Gedurende 24 uur per dag worden thans meer dan 600 bombaderdementsvluchten uitgevoerd, dag in, dag uit.

3. Rechterlijke toetsing van aanvallen op niet-militaire doelen, het gebruik van disproportioneel oorlogsgeweld en het gebruik van verboden wapens

Het zou als een vraagpunt kunnen worden ervaren of de rechter wel kan toetsen of in een oorlog disproportioneel oorlogsgeweld wordt gebruikt, aanvallen op niet-militaire doelen plaatsvinden of gebruik wordt gemaakt van verboden wapens en verboden middelen van oorlogsvoering.

Dit vraagpunt kan direct worden geëcarteerd. Artikel 8 Wet Oorlogsstrafrecht geeft de rechter de bevoegdheid om vast te stellen - en daarmee ook de plicht - of de wetten en gebruiken van de oorlog al of niet worden geschonden. De hierboven opgesomde modaliteiten vallen uitdrukkelijk binnen de wetten en gebruiken van de oorlog, zodat de rechter terzake competent is. De onafhankelijke rechter moet dus op de terzake geldende verplichtingen toe (kunnen) zien. Dit ook al omdat het hier gaat om beschermingsbepalingen voor combattanten en non-combattanten en mitsdien om bepalingen met rechtstreekse werking.

De regels, wetten en beginselen die in oorlogstijd te allen tijde moeten worden geëerbiedigd, worden systematisch beschreven door het Internationaal Gerechtshof in zijn uitspraak van 8 juli 1996 inzake de (on)rechtmatigheid van het dreigen met en het gebruik van kernwapens.

Deze uitspraak is voor de vraag waaraan de strijdende partijen zich voor wat betreft het wapengebruik in oorlogstijd hebben te houden van het allergrootste belang.

Heersende beginselen zijn hier dat in geen enkel gewapend conflict het recht van de partijen ten aanzien van de keuze der methoden of middelen van oorlog onbegrensd is (zie ook art. 35 Aanvullend Protocol I),

dat aanvallen op de burgerbevolking te allen tijde zijn verboden en dat evenzeer zijn verboden aanvallen op militaire doelen waarbij onevenredige schade aan de burgerbevolking wordt toegebracht, dat er sprake moet zijn van proportioneel oorlogsgeweld, dat het gebruik van niet-onderscheidende wapens is verboden, dat er geen verboden wapensystemen mogen worden ingezet en verboden methoden van oorlogsvoering mogen worden toegepast, dat er geen wapensystemen mogen worden toegepast die aan de combattanten onnodig lijden toebrengen of het lijden onnodig verergeren, en dat voorts tenslotte te allen tijde de Martens-clausule van toepassing is, inhoudende dat ook in omstandigheden waarin de internationale regelingen niet voorzien burgers en combattanten te allen tijde onder de bescherming en het gezag blijven van de beginselen van het volkenrecht, zoals die voortvloeien uit de tussen beschaafde volkeren gevestigde gebruiken, de wetten der menselijkheid en de eisen van het openbaar rechtsbewustzijn.

Deze opsomming is uiteraard niet uitputtend.

Met name de Aanvullende protocollen bij de Verdragen van Genève bevatten nog een keur van verdere voorschriften van humanitair oorlogsrecht.

Op de naleving hiervan moet de onafhankelijke rechter in een oorlog als deze zo goed mogelijk toezien. Dat geldt ook voor de civiele rechter, indien daartoe zijn bescherming wordt ingeroepen.

Nu zouden er wat dit betreft wellicht moeilijkheden met betrekking tot de oordeelsvorming kunnen zijn als het in enig concreet geval zou gaan om niet bovenmatig disproportioneel oorlogsgeweld, om incidentele aanvallen op niet-militaire doelen en om niet-structureel gebruik van verboden wapens.

Voor dergelijke onzekerheden ziet de rechter zich echter in het onderhavige geval van de NAVO-agressie, zoals deze zich inmiddels heeft ontwikkeld, in geen enkel opzicht gesteld.

Elk redelijk oordelend mens zal immers onderschrijven dat, met het oog op de ter beschikking staande gegevens - gegevens die ook aan de rechter ter beschikking zijn -, in het onderhavige geval van niets anders kan worden gesproken dan van volstrekte disproportionaliteit van wapengeweld, van systematische en stelselmatige aanvallen op niet-militaire doelen en van een voortdurend en toenemend gebruik van verboden wapens, met name van clusterbommen, bommen met vertraagde ontsteking en wapens die verarmd uranium bevatten.

Clusterbommen zijn verboden wapens omdat zij niet-onderscheidend van karakter zijn. Bovendien veroorzaken zij afschuwelijke verwondingen, zodat zij ook nog vallen onder het verbod van artikel 35, tweede lid, van het Eerste Aanvullende Protocol bij de Verdragen van Genève, luidende :

"Het is verboden wapens, projectielen en stoffen alsmede methoden van oorlogsvoering te gebruiken, die naar hun aard overbodig letsel of onnodig leed veroorzaken."

Het gebruik van munitie met verarmd uranium geldt als verboden in het licht van het derde lid van datzelfde artikel van Protocol I, luidende :

"Het is verboden, methoden of middelen van oorlogvoering te gebruiken, bestemd om omvangrijke, langdurige en ernstige schade aan het natuurlijk milieu toe te brengen, of die dergelijke schade, naar kan worden verwacht, zullen toebrengen".

Ook zelfverdediging is onderworpen aan het beginsel van proportionaliteit. Dit geldt dus des te meer in geval van een aanvalsoorlog.

In de uitspraak van 8 juli 1996 over de (on)rechtmatigheid van het dreigen met en het gebruik van kernwapens geeft het Internationaal Gerechtshof daaromtrent het volgende weer:

"Zoals het Hof heeft verklaard in de zaak betreffende de Militaire en paramilitaire activiteiten in en tegen Nicaragua (Nicaragua tegen de Verenigde Staten van Amerika (I.C.J. Reports 1986, p. 94, par. 176): "er bestaat een uitdrukkelijke regel die zegt dat zelfverdediging alleen maatregelen rechtvaardigt die proportioneel zijn met de gewapende aanval en noodzakelijk zijn om er weerstand aan te bieden, een regel die reeds lang gevestigd is in het internationaal gewoonterecht". "

Als die eis van volstrekte proportionaliteit al geldt in het geval van een staat die gebruik maakt van zijn fundamentele recht op zelfverdediging, hoeveel te meer geldt dit vereiste dan niet bij onrechtmatige agressie !

Het doel van het ook op zichzelf al onrechtmatige oorlogsgeweld is in casu ook op zichzelf weer onrechtmatig, namelijk het naar de tekentafel bombarderen van de FRY, hetgeen zonder meer in strijd is met de regel van artikel 52 van het Weens Verdragenverdrag, die erop neer komt dat het verboden is om staten onder dwang van geweld of dreiging met geweld te dwingen tot het aangaan van een volkenrechtelijke overeenkomst.

Bij de agressie-oorlog tegen de FRY is het oorlogsgeweld ontaard in een toeloze vernietiging van de economie en infrastructuur van met name Servië, die de bestaansvoorwaarden en daarmee de bestaanszekerheid van de gehele bevolking voor decennia aantast.

Daarnaast ontwricht deze agressie-oorlog ook grondig de economieën van de buurlanden en de overige Donau-landen en brengt deze kwetsbare economieën voor vele miljarden schade toe.

De economische schade alleen al toegebracht aan de FRY wordt door westerse deskundigen op inmiddels al 100 miljard dollar geschat, terwijl de gehele

samenleving daar voor een onafzienbare tijd is ontwricht, inmiddels bijna anderhalf duizend burgers zijn gedood en duizenden burgers zwaar zijn gewond als gevolg van de agressie-aanvallen.

Er kan geen sprake van zijn dat onder dergelijke omstandigheden deze agressie-oorlog naar redelijkheid nog als proportioneel zou zijn te beschouwen. Hetgeen noopt tot de conclusie dat alle verantwoordelijke personen en instanties een inspanningsverplichting hebben om (tenminste de Nederlandse deelname aan) deze oorlog ten spoedigste te beëindigen.

Daarnaast is er naar redelijkheid geen plaats voor enig ander oordeel dan dat deze oorlog is ontstaan in systematische aanvallen en vernietiging van niet-militaire doelen.

Artikel 52, tweede lid, van Protocol I bij de Verdragen van Genève bepaalt dat aanvallen strikt tot militaire doelen moeten worden beperkt en voegt daar als nadere uitwerking aan toe :

"Voor zover het objecten betreft, zijn militaire doelen uitsluitend die objecten die naar hun aard, ligging bestemming of gebruik een daadwerkelijke bijdrage tot de krijgsv verrichtingen leveren en waarvan de gehele of gedeeltelijke vernietiging, verovering of onbruikbaarmaking onder de omstandigheden van dat moment een duidelijk militair voordeel oplevert."

De onbeschrijflijke en niets ontziende verwoesting van de complete Servische industrie, civiele infrastructuur, civiele nutsbedrijven, gezondheidsinstellingen en overheidsgebouwen, scholen en ziekenhuizen, radio- en televisie-stations, culturele monumenten, kloosters en kerken gaat natuurlijk voor een ieder zonneklaar de beperkingen die in artikel 52, tweede lid, van Protocol I worden opgelegd aan militaire aanvallen op mega-schaal te buiten.

Die aanvallen zijn bovendien ook al op zichzelf onrechtmatig, want in strijd met het agressie-verbod. Zodat de toetsing aan artikel 52, tweede lid, van Protocol I met des te meer kracht en overtuiging alleen maar negatief kan uitvallen.

Aanvallen op burgerobjecten mogen nooit en aanvallen op militaire doelen mogen alleen als zij "onder de omstandigheden van dat moment een duidelijk militair voordeel opleveren".

Er moet dus een directe relatie zijn tussen de aanvallen op het betrokken doel en het militaire voordeel dat daarmee op dat moment wordt verkregen.

Wie kan aangeven wat de - ook temporele - relatie is (geweest) van de grootscheepse vernietigingsaanvallen op de Servische bedrijven, economie, civiele infrastructuur, etc. en het militaire gewin dat onder de omstandigheden van dat moment met deze grootscheepse verwoesting is behaald, mag het zeggen.

Objecten die zouden gelden als militaire doelen mogen uitsluitend worden aangevallen indien zij van belang zijn voor de vijandelijke militaire acties. Maar welke vijandelijke militaire acties waren dan gaande en wat is er het militaire voordeel van (geweest) - een voordeel dat direct zichtbaar moet zijn - om de gehele Servische economie en infrastructuur te vernietigen ? Dit terwijl de Servische eenheden in Kosovo al zijn ontplooid en er geen grondoorlog wordt gevoerd ?

Bovendien zijn militaire doelen uitsluitend "die objecten die naar hun aard, ligging, bestemming of gebruik een daadwerkelijke bijdrage leveren tot de krijgsv verrichtingen". Van de grootscheeps platgelegde objecten, behorende tot de civiele economie en de civiele infrastructuur kan dit onmogelijk worden volgehouden.

Zodat er al met al naar redelijkheid maar één conclusie kan zijn: er worden op grote schaal oorlogsmisdrijven begaan door op grote schaal niet-militaire doelen aan te vallen en hieraan dient terstond een einde te komen.

Zoals gezegd, hebben mijn eisers te maken met voortdurend disproportioneel oorlogsgeweld, met een opzettelijke en systematische vernietiging van de civiele economie en de civiele infrastructuur van met name Servië van de kant van de NAVO-agressors, en wel middels onrechtmatige aanvallen op niet-militaire doelen, alsmede met een voortdurend en in intensiteit toenemend gebruik van de meest afschuwelijke verboden wapens, zoals clusterbommen en bommen met een vertraagde ontsteking. Stuk voor stuk en telkens weer ieder voor zich oorlogsmisdrijven van het ergste soort.

Dit dan naast het gegeven dat deze agressie-oorlog op zichzelf al een misdrijf tegen de vrede vormt.

4. Omvang, aard en gevolgen van de bedreven agressie en oorlogsmisdrijven

Gedurende de nu al bijna 60 dagen dat de NAVO-agressie jegens mijn eisers plaatsvindt onder directe en rechtstreekse medeverantwoordelijkheid van Kok, van Aartsen en de Grave, is de FRY doelwit van de meest omvangrijke vernietiging door oorlogsgeweld van de civiele samenleving, die sinds de Tweede Wereldoorlog is vertoond. De NAVO-agressors richten hun aanvallen systematisch op de vernietiging van civiele doelen op het gehele grondgebied van de FRY, waarbij de levens en de fundamentele mensenrechten van de gehele Joegoslavische bevolking voortdurend worden bedreigd. Onophoudelijk worden steden, dorpen en andere bevolkingscentra gebombardeerd, waarbij door een vloot die nu is aangegroeid tot meer dan 1000 bombardements-vliegtuigen inmiddels meer dan 22.000 bombardements-aanvallen zijn uitgevoerd. Daarbij zijn duizenden tonnen explosieven op de FRY gegooid.

De NAVO-agressors hebben tot nu toe naar officiële opgave ruim 1400 burgerslachtoffers gemaakt, terwijl meer dan 8000 mensen werden gewond, waarvan velen hun hele leven invalide zullen blijven. Tegelijkertijd zijn duizenden huizen en flats verwoest of beschadigd, vooral in Belgrado, Novi Sad, Pancevo, Nis, Cuprija, Aleksinac, Kragujevac, Pristina, Valjevo, Surdulica, Kraljevo, etc.

Het doden van kinderen

Kinderen vormen de kwetsbaarste bevolkingscategorie en hebben het meest te lijden onder de wreedheid van de bombardementen. Tot nu toe zijn tientallen ziekenhuizen vernietigd of beschadigd, waaronder de kindersiekenhuizen in Belgrado, Novi Sad, Nis, Kragujevac en kinderklinieken in andere plaatsen in Servië.

De NAVO-agressors hebben een groot aantal kinderdagverblijven, gebouwen voor lagere scholen en voortgezet onderwijs en universiteitsgebouwen verwoest, zodat het onderwijssysteem in Servië beroofd is van zijn infrastructurale voorzieningen om nog langer te kunnen functioneren.

Kinderen leven noodgedwongen in schuilkelders en blijven verstoken van de meest elementaire medische en sociale voorzieningen.

Als gevolg van de nu 24 uur per dag voortgaande bombardementen staan zij bloot aan zware stress en zullen daardoor levenslang beschadigd blijven. Honderden kinderen zijn inmiddels gedood of gewond geraakt door de bombardementen op civiele doelen en bevolkingscentra.

Kinderen zijn ook de meest voorkomende slachtoffers van clusterbommen en bommen met een vertraagde ontsteking.

Verdere dodelijke slachtoffers onder de burgerbevolking

Een aantal passagiersbussen en -treinen werd getroffen, waarbij door de NAVO-agressors de uitleg werd gegeven dat zij "bewegende militaire doelen" onder vuur hadden genomen.

55 treinpassagiers werden zo gedood en 26 werden gewond tijdens de aanval op de internationale trein Belgrado-Thessaloniki op 12 april 1999 in de Grdelica-kloof.

60 buspassagiers verloren hun leven en 5 werden gewond op 1 mei 1999 bij het bombardement op de interline-bus van Nis bij het dorp Luzanic. Daarbij bombardeerden de NAVO-oorlogsvliegtuigen ook nog eens de ambulance die de slachtoffers te hulp kwam, met als gevolg dat een dokter gewond raakte.

23 mensen werden gedood en 21 gewond bij de aanval op de bus van Pec naar Ronaje op 3 mei 1999.

Ook vluchtelingen werden het slachtoffer van de bombardementen.

Op 14 april 1999 vonden 75 mensen de dood en werden meer dan 40 burgers gewond gedurende een 3 uur durend bombardement op een vluchtelingen-colonne op de weg van Djakovica naar Prizren.

Herhaaldelijk zijn ook vluchtelingenkampen aangevallen, waarin Servische vluchtelingen die eerder waren verdreven uit Kroatië en Bosnië waren ondergebracht. Dat gebeurde in Djakovica, Pristina en Kursumlija.

Daarbij werden meer dan 100 burgers gedood, merendeels ouderen en mensen in een slechte gezondheidstoestand. Hun tragische verdrijving na het uiteenvallen van Joegoslavië eindigde zo in een nieuwe bloedige tragedie.

Vernietiging van de civiele samenleving

Het bombarderen van de elektriciteitscentrales in geheel Servië vormt een nieuw onvoorstelbaar dieptepunt bij het toebrengen van leed aan de bevolking.

Meer dan 7 miljoen burgers kwamen sinds de aanvallen van 2 mei 1999 op de elektriciteitsvoorzieningen in heel Servië voor het eerst plaatsvonden meestentijds zonder stroom te zitten. Zodat zij niet langer meer kunnen voorzien in hun elementaire hygiënische en gezondheidsbehoeften.

Het zwaarst worden hierdoor echter ziekenhuizen getroffen, speciaal ook vrouwenklinieken, couveuses, intensive care-patiënten en spoedgevallen.

Op grote schaal zijn overheidsgebouwen door het gehele land vernietigd. Deze overheidsgebouwen zijn onontbeerlijk voor het doen functioneren van het normale civiele bestuur en van de civiele overheidsdiensten van het land.

Door deze grootscheepse verwoesting van overheidsgebouwen raakt het burgerbestuur en de instandhouding van de civiele maatschappij ernstig ontregeld.

De ongeëvenaarde en onophoudelijke bombardementen drijven ook talloze mensen op de vlucht, die ergens een schuilplaatspogen te vinden. Tegelijkertijd worden hulpverleningsmogelijkheden en faciliteiten om in de levensbehoeften van deze vluchtelingen te voorzien door diezelfde vreselijke en onophoudelijke bombardementen ernstig belemmerd, bemoeilijkt en zelfs geheel geblokkeerd.

Moordaanslag op de gekozen President van de FRY

Op 22 april 1999 probeerden de NAVO-agressors openlijk de President van de FRY middels een bombardement te vermoorden, een terroristische daad zonder precedent in de moderne geschiedenis van Europa.

Dit is niet alleen een misdrijf tegen het staatshoofd van een soevereine staat, maar ook een regelrechte aanslag op de democratisch tot uitdrukking gebrachte volkswil van de Joegoslavische bevolking en daarmee een aanval op democratische waarden en de democratie zelf. In dat opzicht dient deze aanval zelfs beschouwd te worden als een aanval op alle Joegoslavische burgers.

Het smoren van de vrijheid van informatie

Een groot aantal radio- en televisiestations zijn door de NAVO-agressors vernietigd alsmede meer dan 20 schakelstations. Dit met de kennelijke bedoeling om de vrijheid van informatie te onderdrukken. Het is onmiskenbaar de bedoeling van de NAVO-agressors om te verhinderen dat de publieke opinie in de wereld kennis neemt van de omvang van de misdaden die de NAVO-agressors in Joegoslavië begaan, zodat de wereld ongestoord de eendimensionale westerse perceptie kan worden opgedrongen, zonder enig tegenwicht.

Op 23 april 1999 verwoestten de NAVO-agressors het gebouw van de Radio en Televisie van Servië in Belgrado (RTS), waarin 700 mensen werkzaam waren. Daarbij werden 16 medewerkers van RTS gedood en 19 zwaargewond.

Systematisch werden daarna andere radio- en televisiestations in het gehele land gebombardeerd, waaronder ook commerciële zendstations, alsmede tientallen schakelstations en zendmasten.

Ook telefooncentrales en postkantoren worden vernietigd door de NAVO-kampioenen van het vrije woord. De bedoeling is kennelijk elk geluid dat niet door het westen wordt gecontroleerd uit de FRY zoveel mogelijk te smoren.

De vernietiging van de Joegoslavische economie

Naar de berekeningen van westerse experts is inmiddels door de NAVO-bombardementen voor meer dan 100 miljard dollar schade aangericht aan de Joegoslavische economie en infrastructuur.

Door de vernietiging van fabrieken, bedrijven, zakencentra en kantoren hebben inmiddels meer dan 750.000 mensen hun werk verloren en zijn nu meer dan 3 miljoen mensen zonder enige vorm van inkomen.

Zolang fabrieken en bedrijven geen electriciteit hebben als gevolg van de NAVO-bombardementen, komen daar nog miljoenen gedwongen werklozen bij.

Verwoest zijn de industriecomplexen van Belgrado, Novi Sad, Kragujevac, Nis, Pancevo, Cacak, Kraljevo, Valjevo, Pristina, Vranje, Kursumlija, Kokovska Mitrovica, Krusevac, Kula, Gnjilane, Sremska Mitrovica en andere steden en plaatsen.

De chemische industrie van de FRY is totaal vernietigd, zowel als de grootste Joegoslavische fabriek van kunstmest in Pancevo.

Ook particulieren ondernemingen zijn een gericht doelwit van de NAVO-agressie en het meest in het oog springende voorbeeld hiervan is de verwoesting van het "Usce" -zakencentrum in Nieuw Belgrado, waarin meer dan 100 particuliere ondernemingen een plaats vonden, buitenlandse kantoren waren gevestigd, zeven particuliere radio- en televisiestations en een van de meest moderne poliklinieken in de FRY. Ook het gebouw zelf vormde een voorbeeld van het moderne Belgrado.

De vernietiging van de Joegoslavische civiele infrastructuur

Joegoslavië is ook onderhevig aan een stelselmatige vernietiging van het wegen- en spoorwegnet. Tot nu toe zijn meer dan 50 bruggen vernietigd of zo zwaar beschadigd dat zij voor het verkeer onbruikbaar zijn geworden. Ook zijn vele tientallen snelwegen, lokale wegen, vliegvelden, spoorweg-tracés, stations, etc. verwoest of onbruikbaar gemaakt. Al deze infrastructuurele faciliteiten vormden onderdeel van kostbare investeringen, opgebracht door generaties Joegoslavische burgers. Sommige bruggen waren niet eens af en andere behoorden tot het Joegoslavische culturele erfgoed. Zoals "The Wailing Bridge" in Novi Sad, waarop tijdens de Tweede Wereldoorlog duizenden joden werden gedood door de fascistten.

Hele gebieden van de FRY zijn geïsoleerd geraakt door de vernietiging van bruggen en andere infrastructuurele voorzieningen. Zodat medische en andere faciliteiten voor een menswaardig bestaan voor honderdduizenden mensen vrijwel onbereikbaar zijn geworden.

Door de vernietiging van alle bruggen over de Donau in het gehele land hebben de NAVO-agressors het scheepvaartverkeer over de Donau volkomen lam gelegd. Ook de kortste scheepvaart-route tussen de Noordzee en de Middellandse Zee (de Rijn-Main-Donau-route) is daarmee voor onafzienbare tijd onbruikbaar geworden, evenals de economisch van groot belang zijnde transnationale E-75 autoroute.

Alle Donau-landen, zoals Roemenië, Bulgarije en landen met een zeer kwetsbare economie, zoals Macedonië, lijden als gevolg van dit disproportionele oorlogsgeweld zware schade.

Maar het meest van allemaal natuurlijk de Joegoslavische bevolking zelf.

Rampzalige gevolgen voor het milieu

Door de grootscheepse bombardementen op de chemische industrie, olie-opslagplaatsen en opslagplaatsen voor chemische produkten, waarbij enorme branden optreden, komen zeer grote hoeveelheden verontreinigende stoffen in de biosfeer terecht en treedt een milieuvervuiling van grote omvang op. Deze dreigt ook de landbouw aan te tasten en daarmee de voedselvoorziening van de bevolking.

Maar ook rechtstreeks wordt de bevolking geconfronteerd met het op grote schaal vrijkomen van schadelijke produkten voor de gezondheid en met luchtvervuiling.

Zelfs uitgestrekte bossen, toeristencentra en nationale parken worden door de NAVO-agressors onder vuur genomen, waardoor eveneens zware branden ontstaan. Zoals in Kopaonik, Zlatibor, Divcibare, Tara, Prokletije, Sara en Fruska Gora.

In zijn uitspraak van 8 juli 1996 inzake de (on)rechtmatigheid van het dreigen met en het gebruik van kernwapens geeft het Internationaal Gerechtshof aan dat het internationale recht zwaar tilt aan de bescherming van het milieu, ok ten tijde van oorlog (overwegingen 27 t/m 33). Daarin wordt o.a. door het Hof gesteld:

"31. Het Hof merkt verder op dat artikel 35, lid 3, en artikel 55 van het Aanvullende Protocol I voorzien in extra bescherming voor het milieu. Gezamenlijk belichamen deze bepalingen een algemene verplichting

ting om het natuurlijke milieu te beschermen tegen wijdverspreide, langdurige en ernstige milieuschade; en het verbod van methoden en middelen van oorlogvoering die zijn bedoeld om dergelijke schade te veroorzaken of naar verwachting zullen veroorzaken; en het verbod van aanvallen op het natuurlijk milieu bij wege van represaille."

Dit geldt dus ook voor de gevolgen van het gebruik van munitie met verarmd uranium, dat verderop nog zal worden besproken.

Aanvallen op ziekenhuizen en gezondheidscentra

De bombardementen van de NAVO-agressors, die er bewust op zijn gericht om de grootst mogelijke paniek en verwarring te zaaien onder de onschuldige burgerbevolking, richten niet alleen enorme materiële schade aan aan medische gebouwen en medische uitrusting, maar veroorzaken ook nieuwe gezondheidsproblemen en nieuwe psychische trauma's bij mensen die toch al ziek zijn.

De vernietiging van alle bruggen over de Donau in Novi Sad heeft het grootste medische centrum voor hart- en vaatziekten van Joegoslavië in Sremska Kamenica, waarvan tienduizenden patiënten in het gehele land afhankelijk zijn, geheel geïsoleerd en afgesneden van de drinkwatervoorziening.

Vier ziekenhuizen en twee consultatiebureau's voor moeders in Belgrado hebben zware schade opgelopen, waaronder het grootste ziekenhuis van de Balkan. Datzelfde geldt voor de ziekenhuizen in Cuprija, Aleksinac, Pristina, Valjevo en Pancevo het sanatorium in Surdulica en de medische centrum een groot aantal andere steden. Een treffend voorbeeld is ook de vernietiging van het opleidingsinstituut voor verplegend personeel in Cuprija.

De NAVO-agressors maakten op 6 en 7 mei ook nog het medisch centrum in Nis tot doelwit, o.a. met clusterbommen, en brachten het zware schade toe.

Aanvallen op het onderwijs-stelsel

Als gevolg van de barbaarse en niets ontziende bombardementen van de NAVO-agressors is een groot deel van het onderwijssysteem tot stilstand gekomen. Meer dan een miljoen kinderen in de schoolgaande leeftijd blijven thans van onderwijs verstoken. Ook universiteiten en hogescholen liggen merendeels stil.

Meer dan 300 onderwijsgebouwen voor leerlingen van alle leeftijdscategorieën zijn inmiddels verwoest. Dit heeft ongetwijfeld consequenties voor de sociale en maatschappelijk positie van deze jongeren in de toekomst. Zwaar getroffen zijn de universiteitscentra en -gebouwen in Nis (de faculteiten technische wetenschappen, rechten en economie), Pristina (de faculteit voor landbouw en techniek) en Novi Sad (de faculteit voor filosofie), alsmede het universiteitscentrum in Belgrado.

Vernietiging en beschadiging van cultureel werelderfgoed

Het gehele grondgebied van de FRY en van Kosovo en Metohija in het bijzonder is al sinds de oudheid een schatkamer van cultureel erfgoed.

Met schending van alle internationale conventies inzake de bescherming van cultureel erfgoed en vanuit een geestsgesteldheid van barbaarsheid en agressief nihilisme zijn tot nu toe meer dan 50 kloosters en kerken zwaar beschadigd, alsmede tientallen andere historische en culturele monumenten, waarvan er een aantal ook onder de bescherming van de UNESCO staan.

Zware schade is toegebracht aan het klooster van het Patriarchaat in Pec (12^e eeuw), Zica (13^e eeuw), Decani en Gracanica (14^e eeuw en onder UNESCO-bescherming) de middeleeuwse binnensteden van Zecan (13^e eeuw) en Smedere-

vo (15^e eeuw), het oude fort van Petrovaradin (18^e eeuw) een aantal kloosters in Fruska Gora (15-18^e eeuw), het klooster in Rakovica en vele andere historische monumenten van onschatbare waarde. De NAVO-bommen hebben zelfs veel begraafplaatsen verwoest door heel Servië heen, met inbegrip van het orthodoxe kerkhof in Pristina.

Gebruik van verboden wapens

Bij de NAVO-agressie wordt allerhande wapentuig gebruikt, maar ook worden wapens ingezet die in internationale conventies zijn verboden, zoals clusterbommen en bommen met vertraagde ontsteking.

Een afschuwelijk voorbeeld hiervan is het bombardement met clusterbommen op het centrum van Nis, waarbij de markt, het universiteitsgebouw en het ziekenhuis werden getroffen, die in een gatenkaas veranderden en waarbij een groot aantal mensen gedood werden en tientallen burgers afschuwelijke verwondingen opliepen.

Bij deze en andere aanvallen op burgerdoelen en andere doelwitten gooiden de NAVO-agressors meer dan 150 containers met bijna 30.000 clusterbommen af. Tenminste eenderde deel van deze clusterbommen werden gebruikt bij aanvallen tegen steden in Kosovo en Metohija, Pristina, Urosevac, Djakovica, Prizren en een aantal plaatsen in Servië.

Bij hun talloze aanvallen gebruiken de NAVO-agressors bovendien munitie met verarmd uranium. Zij begaan daarmee een zwaar misdrijf, in strijd met de voorschriften van de artikelen 35, derde lid en 55 van het Eerste Aanvullende Protocol bij de Verdragen van Genève.

Dit gebruik van munitie met verarmd uranium heeft niet alleen directe gevolgen voor de rechtstreeks getroffenen, maar ook onoverzienbare gevolgen voor allen die tot in de verre toekomst aan de vrijgekomen straling hiervan worden blootgesteld.

In de documentatie over de aanvallen op niet-militaire doelen en het gebruikte disproportionele oorlogsgeweld, die is overgelegd, zijn, verspreid over deze documentatie, op diverse data nadere beschouwingen over en veranderingen naar dit gebruik en van de te verwachten catastrofale gevolgen van dit verarmd uranium opgenomen. Daarin wordt ook verwezen naar de zich thans in Irak openbarende gevolgen van massaal gebruik van verarmd uranium in de vorm van een sterke stijging van leukemie, kanker, misgeboorten en geboorte van misvormde kinderen in gebieden waarin dit verarmd uranium op grote schaal is toegepast.

Zodat het oorlogsgebruik van verarmd uranium zich niet alleen keert tegen de huidige generatie van de burgerbevolking, maar ook de gezondheid van toekomstige generaties zal aantasten.

MET CONCLUSIE TOT toewijzing van de vorderingen

N.M.P. Steijnen

1. Als hier herhaald en ingevoegd

Alles wat in de beide eerdere korte gedingen m.b.t. de agressie-oorlog tegen de FRY namens de daarin optredende eisers is gesteld en wat door hen in hoger beroep is aangevoerd moet hier als herhaald en ingelast worden beschouwd.

Daarin is ook reeds uitvoerig uiteengezet waarom deze oorlog van ook Nederland een agressie-oorlog is en mitsdien onrechtmatig. Daarbij is ook breedvoerig aangegeven waarom deze oorlog onrechtmatig is jegens de daarin optredende personen van Joegoslavische afkomst en jegens de daarin optredende vredesorganisaties. Dat behoeft hier dus niet herhaald te worden.

Evenmin als hier opnieuw behoeft te worden uiteengezet waarom alles wat de NAVO doet voor verantwoordelijkheid komt - en wel hoofdelijk - van de lidstaten van de NAVO en dus ook van Nederland.

Ik volsta er wat dat alles betreft mee te verwijzen naar de reeds op voorhand overgelegde stukken met betrekking tot deze twee korte gedingen en de stukken m.b.t. het appèl.

De fabrikanten van de publieke opinie in de politiek en de media zijn in tenminste twee zaken ten zeerste geslaagd. Het eerste is het zaaien van voldoende haat om deze barbaarse vernietigingsoorlog tegen de bevolking van met name Servië te voeren en het tweede is het hecht verankeren van het geloof dat de eisen die het internationale recht inzake gewapende conflicten stelt er niet toe zouden doen.

Die eisen zou eigenlijk alleen maar academische waarde toekomen. Wij westerse landen, westerse regeringen, westerse politici hoeven ons daar niet zoveel aan gelegen te laten liggen. Andere, niet-westerse landen natuurlijk wel. Die moeten zich daar uiteraard stipt aan houden. Maar

wat ons betreft, onze morele voortreffelijkheid verheft ons ver boven de eisen die het volkenrecht op dit punt stelt.

Deze stompzinnige en fatale opvatting is binnen onze publieke opinie tot een vanzelfsprekendheid geworden.

Fataal omdat het niet inachtnemen van de beperkingen die het internationale recht inzake gewapende conflicten stelt, gigantische en onoverzienbare repercussies kan hebben voor degenen die deze regels overschrijden.

Omdat degenen die hier deze regels aan hun laars lappen in het machtscentrum van de wereld zitten, zijn zij daar niet bang voor.

Overwinnaars zijn immers nog nooit in de historie berecht voor hun misdaden in oorlog gepleegd. En al op voorhand rekenen zij zich tot degenen die aan het langste eind zullen trekken.

Maar niettemin rekenen zij hier buiten de waard.

Ook jegens hen is het internationale recht op dit punt niet krachteloos, is het geen louter academische kwestie, waar westerse politici en regeringsleiders boven zouden staan.

In het kader van het tweede kort geding voor de Haagse President heb ik namens de daarin optredende eisers, allen gemobiliseerde militairen in het leger van de FRY, al uiteengezet dat zij die oorlog voeren zonder volkenrechtelijke legitimatie - en dat is hier dus het geval - zich onmiskenbaar schuldig maken aan moord, doodslag, zware mishandeling en vernieling van het ergste soort. Aan terreur dus en in dit geval: staats-terreur van ongekende omvang.

Dat het hier dan gaat om moord, doodslag, zware mishandeling en vernieling van de ergste soort, heeft dan niet alleen betrekking op slachtoffers onder de burgerbevolking, de non-combatanten dus, maar evenzeer op militairen van de door de agressor aangevallen staat.

Het recht op leven en de bescherming daarvan is immers absoluut. Het gaat hier om het meest uitgesproken mensenrecht.

Inbreuk hierop is alleen en uitsluitend toelaatbaar bij rechtmatige oorlogshandelingen. Dat geldt dus ook voor soldaten.

In het eerste en tweede kort geding is reeds uitvoerig op deze kwestie ingegaan.

Nu artikel 15, tweede lid, EVRM slechts een uitzondering maakt op de bescherming van het recht op leven voor rechtmatige oorlogshandelingen betekent dit omgekeerd dat ook militairen - combatanten dus, die bij een rechtmatige oorlog een legitiem doelwit vormen - in hun recht op leven bescherming ondervinden tegen "unlawful acts of war" ("ULAW").

Zodat dan elke poging om hen fysiek uit te schakelen - een poging die bij "lawful acts of war" een gerechtvaardigd oorlogsstreven is, zij het niet onbegrensd - bij "ULAW" ook jegens soldaten dus gewoon poging tot moord is.

Bij "ULAW" is iedere gedode of gewonde soldaat telkens weer een geval van moord, doodslag of zware mishandeling en elke dode burger is dan tenminste telkens weer een geval van doodslag.

Degenen die een oorlog voeren die niet voldoet aan de legitimatie-eisen die het recht inzake gewapende conflicten stelt, en die dus "ULAW" plegen, maken zich daarmee dus schuldig aan massamoord en massale doodslag.

En het is de fataliteit van de inzake de oorlog tegen de FRY geheel gedebiliteerde publieke opinie dat dat kernpunt geheel over het hoofd wordt gezien.

Fataal voor de betrokken politieke leiders, die deze publieke opinie mede vorm hebben gegeven en tegelijkertijd er zelf ook in zijn gaan geloven. Want zij zullen de gevolgen van hun misdaden persoonlijk moeten dragen.

NAVO-leugens en NAVO-bluf

We zullen hier vanmorgen de Staat vele malen hoog horen opgeven van de suksessen die de NAVO bereikt zou hebben op militair gebied en nog op het punt staat te bereiken.

Nu zijn er leugentje om bestwil, en vervolgens in vergrotende trap, gewone leugens, enorme leugens, godsgruwelijke leugens en dan in overtreffende trap NAVO-leugens. Het wordt tijd voor een nieuw idioom. Zoals: Hij liegt als de NAVO. Men kan werkelijk geen woord geloven van wat de NAVO zegt. Als de NAVO zegt zwart, dan is het zeker wit, en als de NAVO het heeft over behaalde suksessen weet men zeker dat er militair niets bereikt is.

60 dagen bombarderen op grote schaal hebben nog niet je dat aan sukses opgeleverd. Militair is de NAVO-agressie een catastrofale mislukking. Niet één Albanese Kosovaar heeft er tot nu toe voordeel van gehad.

Integendeel, ook hun land vernietigd.

NAVO is nu begonnen om systematisch de civiele maatschappij en de civiele infrastructuur te vernietigen. In de hoop de bevolking zozeer van zijn moraal en zijn economische bestaansmogelijkheden te beroven, dat Joegoslavië alsnog zwicht voor de NAVO-dictaten.

Met andere woorden: omdat de NAVO militair de strijd niet kan winnen, is zij op grote schaal de bevolking van Joegoslavië naar de keel gevlogen. In de hoop om die op de knieën te dwingen, nu het niet lukt om het Joegoslavische leger ook maar op enigerlei wijze effectief te treffen. En dan maar in alle onbeschaamdheid roepen, dat zij geen oorlog voert tegen de bevolking van Joegoslavië, maar uitsluitend tegen het leger van Joegoslavië. Je moet maar lef hebben. En ook maar roepen als NAVO dat je je uiterste best doet om de burgerbevolking te ontzien ! Terwijl je op grote schaal bezig bent die burgerbevolking op termijn uit te roeien door zijn civiele economie, zijn bestaansmiddelen en daarmee zijn bestaansvoorwaarden en zijn civiele infrastructuur te vernietigen. Nogmaals, je moet maar lef hebben om zo godsgruwelijk, op NAVO-schaal, te liegen.

En dan zult u hier vanmorgen van de Staat horen dat de NAVO de grootst mogelijke zorgvuldigheid in acht neemt bij zijn doelkeuzen en zijn aanval-

len. Primair: wat is dat voor zorgvuldigheid, die de gehele civiele economie en de gehele civiele infrastructuur tot militair doelwit neemt ? Dat is dan een zorgvuldigheid van genocidaal karakter tegenover de bevolking van Servië ! Zo 'n zorgvuldigheid voert tot de ondergang op termijn van talloze burgers.

Secundair: wat is dat voor zorgvuldigheid, die angstvallig niet lager durft te komen dan ruim 3,5 km ? Wat is dat voor zorgvuldigheid, die omdat men te laf is om lager te vliegen niet kan garanderen dat hulpverleningskonvoien van het Rode Kruis niet voor militaire colonnes worden aangezien, zoals afgelopen zaterdag in de Volkskrant viel te lezen. Zodat de routes van deze konvoien in elk geval tenminste 48 uur van tevoren moeten worden opgegeven. Zo 'n zorgvuldigheid is alleen een fantasievoorstelling van barbaren.

Geen agressie-oorlog volgens de Staat

We zullen hier vanmorgen de Staat met het larmoyante verhaal horen komen dat de NAVO-oorlog geen agressie-oorlog zou zijn, omdat er geen oorlogsverklaringen zouden zijn. Hoe is het mogelijk ! Dus wat de Duitsers in de mei-dagen van 1940 deden toen ze Nederland aanvielen, was geen agressie, want van een oorlogsverklaring was toen evenmin sprake. Het niveau van argumentatie!

Ook zullen we de Staat horen beweren dat het geenszins de bedoeling is om territorium te bezetten. Ook dat is weer een leugen van NAVO-kaliber. De NAVO is juist met zijn agressie begonnen om de stationering van vreemde troepen op Joegoslavisch territorium af te dwingen.

Rechtsbasis van het NAVO-oorlogsgeweld

Hier komt weer de bekende frase, het rituele prevelement, dat NAVO-breed voortdurend in dezelfde bewoordingen wordt herhaald, zonder daar ook maar een titel of jota aan te variëren en zonder enige inhoudelijke toelichting daarbij te verstrekken. Die spreuk luidt :

"De Nederlandse (Franse, Belgische, Duitse, etc) is van oordeel dat de blijvende weigerachtigheid om Veiligheidsraadsresolutie 1199 uit te voeren militair optreden in NAVO-verband in voldoende mate legitimeert".

Dat is uitsluitend quasi-juridische prietpraat, zoals ik al in het kader van de eerdere korte gedingen namens de daarin optreden eisers heb uiteengezet.

Nota Bene: De Staat blijft nog steeds de legitimatie in elk geval zoeken binnen het Handvest. Die is daar niet te vinden. Daarbuiten trouwens ook niet, als de Staat hem daar al zou zoeken, quod non. Zie de appèldagvaarding m.b.t. het tweede k.g. , waarin uitvoerig op het rechtskarakter van "humanitair geweld" wordt ingegaan.

Er is dus geen rechtsbasis voor het oorlogsgeweld. En dan heet dat in terminologie van het recht inzake gewapende conflicten een agressie-oorlog.

Er is geen rechtstreekse werking

Als die er niet is, dan betekent dat dat elke dolgedraaide staat burgers van een andere staat met oorlogsgeweld kan gaan vermoorden, zonder dat welke rechter dan ook zou kunnen beoordelen of hier sprake is van een rechtmatige opschorting van het recht op leven in de zin van art. 15 lid 2 EVRM of niet. Dat is ook wat de Staat wil: de dolgedraaide NAVO-club moet naar hartelust, zonder rechterlijke pottenkijkerij, kunnen moorden in Joegoslavië. Mijn cliënten beroepen zich echter op het recht op leven dat zelfs Servische burgers toekomt, evenals op de bescherming van hun andere mensenrechten en subjectieve rechten tegen aantasting hiervan door onrechtmatig oorlogsgeweld.

De NAVO valt geen niet-militaire doelen aan

Nee, dank je de koekoek! De NAVO rekt het begrip militaire doelen zo oneindig ver op, dat letterlijk alles daaronder valt. En erger nog, valt dan ook vervolgens alles aan en vernietigt ook alles !

De Staat beweert dat zelfs scholen, ziekenhuizen, kerken, etc. militaire doelen kunnen zijn. Wat daar ook van zij, daarmee zijn we er niet. Want ook als dat waar zou zijn, dan betekent dat vervolgens nog geen vrijbrief om overal maar alles in puin te gaan gooien. Want dan zal toch van geval tot geval eerst overduidelijk moeten worden aangetoond dat wat primair civiele objecten zijn, in het licht van art. 52 , tweede lid, van het Eerste Aanvullende Protocol en de eisen die daarin worden gesteld, inderdaad als een militair object mag worden bejegend. Nogmaals, dat zal van geval tot geval eerst moeten vaststaan.

Van een systematische verwoesting van de civiele economie en de civiele infrastructuur onder de kreet: "het zijn allemaal militaire doelen" kan natuurlijk geen sprake zijn ! Of beter gezegd: daarvan is juist wél sprake, maar zo'n allesverslindende NAVO-interpretatie van het begrip "militair doel" slaat natuurlijk volstrekt nergens op.

Over de verdere eisen van art. 52, tweede lid van Aanvullend Protocol I kom ik nog uitvoerig te spreken.

Gestelde aanvallen op niet-militaire doelen en gestelde disproportionele oorlogsgeweld niet geïndividualiseerd

De Staat zal ook nog aanvoeren dat wat er overigens ook zij van wat eisers beweren over aanvallen op niet-militaire doelen en het gebruik van disproportioneel oorlogsgeweld, zij in elk geval hun belangen op dit punt niet voldoende hebben geïndividualiseerd.

Het zal je maar gebeuren dat, terwijl je land systematisch in puin wordt gegooid, je werkplek door de bombardementen wordt vernietigd, je toekomstperspectieven aan barrellen worden gebombardeerd, je ieder moment zelf het directe slachtoffer van een bomaanval kan worden, de kerk waar je heen placht te gaan er niet meer is, het ziekenhuis waar je voor je gezondheidszorg van afhankelijk bent gedwongen gesloten is, en zo kan ik nog we uren door gaan, en dat dan de Nederlandse Staat met de tegenwerping komt van: wat heb je nou eigenlijk voor belang bij de stelling dat er disproportioneel oorlogsgeweld zou worden toegepast en er systematisch niet-militaire doelen zouden worden aangevallen. Een gotspe van de bovenste plank !